

функціонування в нових умовах. Ці обставини змушують підприємства шукати нові підходи щодо конкурентоздатності в системах, що їх забезпечують, з урахуванням змін що відбуваються в зовнішньому середовищі

Список використаних джерел:

1. Копитець Н.Г. Функціонування системи збуту продукції скотарства: теоретично-практичний аспект: моногр. /Н.Г.Копитець. – К.: ННЦ ІАЕ,2007 – 210с.
2. <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichni-gektar/6028-rynok-tvarynnystva-tendentsii-ta-problemy-galuzi.html>
3. <http://edclub.com.ua/analytika/balansy-popytu-i-propozyciyi-osnovnyh-vydiv-prodovolchih-resursiv-stanom-na-01082016>
4. Трипутень А.С. Роль інтеграційних процесів в розвитку АПК [Електронний ресурс] / А.С. Трипутень. – Режим доступу:http://www.confcontact.com/2008dec/1_tripoten.html
5. Краля В.Г. Формування оптимальної виробничої структури організації агарного профілю спеціалізованої на відгодівлі зверх ремонтного молодняка великої рогатої худоби / В.Г. Краля // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Вип. 137. – Харків: ХНТУСГ. – 2013.

Літвінова І.М.

кандидат економічних наук, доцент;

Куліш К.Р.

студент,

Інститут хімічних технологій (м. Рубіжне),

Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Даля

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Конкурентоспроможність підприємств є однією з важливих категорій ринкової економіки й характеризує можливість та ефективність адаптації підприємства до умов конкурентного середовища. Ринкові економічні відносини вимагають від підприємств систематичного підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності підприємства на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, підвищення форм організації виробництва та управління. Тому, обрана тема є актуальною в сучасних умовах.

Проблемою забезпечення конкурентоспроможності підприємства займалися таки вчені, як: А. Градов, В. Єрмолов, Ю. Іванов, М. Портер, Р. Фатхутдінов, В. Дикань та багато інших. Але залишається багато важливих питань, пов'язаних з конкурентоспроможності підприємства, які потребують суттєвого вдосконалення.

Наявність різних підходів до розуміння конкурентоспроможності зумовлена, перш за все, тим, що категорію та показники рівня конкурентоспроможності вивчають різні економічні науки, й кожна з них

пропонує свої визначення конкурентоспроможності, методи її оцінки та шляхи підвищення.

А Градов визначив конкурентоспроможність підприємства як порівняльну перевагу підприємства стосовно інших підприємств стосовно інших підприємств даної галузі всередині країни та за її межами [5].

В. Єрмолов вважав, що конкурентоспроможність підприємства – це відносна характеристика, що відображає відмінності процесу розвитку даного виробника від конкурента як за ступенем задоволення своїми товарами та послугами конкретної суспільної потреби, так і за ефективністю своєї діяльності [2; 5].

Ю. Іванов зазначив, що конкурентоспроможність підприємства – це властивість підприємства змінювати траєкторію руху або намічений режим функціонування у процесі адаптації до впливів зовнішнього середовища з метою збереження розвитку вже наявних або створених нових конкурентних переваг [2; 5].

Р. Фатхутдінов визначив конкурентоспроможність підприємств – це їх реальна й потенціальна можливість у існуючих для них умовах проектувати, виготовляти та збувати товари, які за своїми ціновими та неціновими характеристиками більш привабливі для споживачів, ніж товари конкурентів [6].

Конкурентоспроможність економіки країни формується за рахунок конкурентоспроможності її підприємств і, знову ж таки, проявляється на ринку через конкурентоспроможність товарів – цієї точки зору дотримуються як українські науковці (колектив авторів під керівництвом Я. Жаліло [1]), так і зарубіжні спеціалісти (відомий теоретик і практик конкурентоспроможності М. Портер [3]).

Проводячи аналіз підприємства та його конкурентну середу згідно з теорією М. Портера в галузі діють конкурентні сили, що виникають внаслідок близьких замінників товару, зіштовхують продавців. Привабливість і прибутковість галузі залежить від її структури, яка по Портеру визначається п'ятьма силами конкуренції.

Далі, на прикладі ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат» (ПАТ «РКТК»), розглянемо модель М. Портера, яка дозволяє визначити як найкращу відповідність між внутрішнім поляганням підприємства і дією сил в його зовнішньому оточенні. Оцінюється наявність конкурентів, що як існують, так і потенційних, товаров-субститутів, і наявні постачальники матеріально-сировинних ресурсів і споживачі продукції, що випускається.

Аналіз конкурентів по Портеру

1 Споживачами ПАТ «РКТК» є: підприємства різних галузей промисловості, як вихідну сировину, так і як упаковку. Основні споживачі продукції: відомі кондитерські гіганти Nestle, Mondelez, корпорація «Рошен», виробники молочної продукції Danone та Lactalis, тютюнові гіганти Philip Morris, JT International, виробник побутової хімії та засобів особистої гігієни Procter & Gamble, провідні світові виробники гіпсокартону Knauf, Saint Gobain та Siniat та ін. [4].

Зазначимо, що попит на гофротару цілком залежить від економічного стану інших галузей промисловості, що її споживають. Сучасні складні

економічні умови змушують підприємство шукати нових партнерів та виходити на міжнародні ринки ЄС та стран Азії та Африки.

2 Постачальником матеріально-сировинних ресурсів для виробництва потреб ПАТ «РКТК» підприємства це: ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот» (м. Севєродонецьк, Україна) продукція – дисперсія ПВА; M-Real (Фінляндія) продукція – мелований картон для флексо та офсетного друку; Smurfit KAPPA Nettingsdorfer (Австрія) продукція – картон для плоских слоїв гофротари; ТОВ «ТД» «Крах-малопродукт» (м. Київ, Україна) продукція – крохмаль кукурудзяний; ТОВ «Примари колор» (м. Київ, Україна) продукція – краски та ін.

Стратегічно важливою сировиною при виробництві готової продукції ПАТ «РКТК» є макулатура, яка займає 39% собівартості виробництва, 48% цієї сировини закуповується у вітчизняних виробників, а 52% імпортується з інших країн. Збір макулатури є важливим чинником для ПАТ «РКТК», оскільки це основна сировина для виробництва картону й паперу Недостатність цієї сировини на ринку постійно відчувається, тому підприємство намагається знаходити постійних постачальників і закуповує її наперед.

Хімічні реагенти, які теж є незамінною сировиною в виробництві готової продукції, постачаються в основному з Польщі. Крохмаль для виробництва закуповується в українських постачальників, газ та електроенергія, що використовуються у виробничому процесі, теж закуповується в українських постачальників. У зв'язку зі значною девальвацією української гривні на протязі року ПАТ «РКТК» відчув значне здороження майже всіх складових своєї собівартості: сировина, електроенергію, паливо. Також значне здороження відбулося на імпортні хімікати, целюлозу, імпортний картон, запчастини та інше, що мало значний вплив на зростання витрат на протязі року.

3 Товарозаменителями є види продукції, аналогічні що випускається.

4 Потенційними конкурентами є підприємства з нижчими витратами.

5 Основними конкурентами ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат» на ринку паперової та картонної тари є:

- ПАТ «Київський картонно-паперовий комбінат» (ПАТ «ККПК») (м. Обухів, Київська обл.);

- компаній «Основи» (ПАТ «Жидачівський целюлозно-паперовий комбінат» (ЖЦПК) (м. Жидачів, Львівська обл.); ПАТ «Ізмаїльський целюлозно-картонний комбінат» (ІЦПК) (м. Ізмаїл, Одеська обл.);

- ТОВ «Дунапак Таврія» (м. Цюрупинськ, Херсонська обл.)

та інші виробники целюлозно-паперової промисловості України [4].

ПАТ «РКТК» має величезне значення для національної економіки й целюлозно-паперової галузі в цілому, оскільки обслуговує більшість підприємств легкої, харчової та важкої промисловості, забезпечуючи їх пакувальним матеріалом відповідної якості та призначення. Його питома вага на ринку гофротари України в минулому році склала 24,40%. ПАТ «РКТК» займає друге місце після ПАТ «Київського Картонно-паперового комбінату», якого питома вага склала 26,00%.

За результатами аналізу конкурентоспроможність підприємства ПАТ «РКТК» залежить від ряду таких чинників, як: конкурентоспроможність

товарів підприємства на зовнішньому та внутрішньому ринках; від виробляемого товару; місткість ринка (кількість річного продажу); легкість доступу на ринок; конкурентні позиції підприємств, котрі вже працюють на даному ринку; конкурентоспроможність галузі; можливість технічних нововведень в галузі; конкурентоспроможність регіону и країни.

Результати аналізу галузі і конкуренції в ній дозволяють зробити висновок, що галузь є привабливою. Таким чином, ПАТ «РКТК» повинно збільшити зусилля на розвиток продажів, здійснення інвестицій для розширення виробничих можливостей і відновлення устаткування.

Отримані результати оцінки конкурентоспроможності ПАТ «РКТК» створюють об'єктивні умови до одержання конкурентних переваг, щоб забезпечити конкурентоспроможність підприємства в сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / [Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилук, Я. В. Белінська та ін.; За ред. Я. А. Жаліла.] – К.: НІСД, 2005. – 388 с.
2. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики: [зб. наук. праць]. – Х.: ВД «Інжек», 2006. – 248 с.
3. Портер М. Стратегія конкуренції: Пер. з англ. / М. Портер. – К.: Основи, 1997. – 390 с.
4. Статистична та фінансова звітність ПАТ «РКТК» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/participant/01882551>
5. Управління конкурентоспроможністю підприємств: Навч. посібник. / Ю.Б. Іванов, М.О. Кизим, О.М. Тищенко та ін. – Х.: ВД «Інжек», 2010. – 320 с.
6. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Р. А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 312 с.

Саян О.М.

студентка,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання рівня ефективності кожного окремого підприємства на сьогоднішній день характеризує розвиток загального механізму ефективного росту економіки в цілому, так як є її складовою. Саме тому, предметом уваги є вирішення проблеми підвищення рівня економічної ефективності діяльності українських підприємств.

Метою даної роботи є дослідження технології діагностики і оцінки ефективності діяльності підприємства.

Дана тема була предметом дослідження закордонних та вітчизняних вчених. Проблема визначення сутності економічної ефективності підприємств та ключових показників діяльності підприємства присвячено чимало робіт видатних науковців різних часів таких як Д.П. Нортон, А.І. Пушкарь, А.Н. Тищенко, Р.С. Каплан та інші. Проте жодна з них не